

NECROLOGIES

MIQUEL ALTISENT I DOMENJÓ (1898-1975)

Musicòleg gregorianista. Es dedicà a l'estudi, ensenyament i direcció del cant gregorià. Nasqué a Balaguer el 22 de desembre de 1898, i morí a Barcelona el 31 de gener de 1975, essent vice-president de la Societat Catalana de Musicologia.

A Balaguer, ja de petit aprengué música amb els mestres Sr. Tribó, Mn. Nadal Puig i Mn. Francesc Vilajoliu. Allí treballava en una tenda, però ben aviat es decidí a estudiar per capellà. Entrà al Seminari de la Seu d'Urgell, on tingué com a professors de música Mn. Marfany i Mn. Ausàs, el darrer de gregorià. El 1914 ingressà a l'Escola Pia. Professà solemnement el 1920. Fou ordenat sacerdot a l'església dels franciscans de Balaguer el 1921.

En aquesta època establí contactes amb la comunitat benedictina existent aleshores a Besalú, i amb la de Montserrat, sobretot amb el pare Gregori Sunyol, el mètode del qual ja li havia servit per a introduir-se autodidàcticament en el gregorià. El 1925 anà per primera vegada a Solesmes (França), on trobà el lloc ideal i de profunda amistat entre ell i els monjos. Hi retornà sovint fins al final de la seva vida.

El 1924 exercí de mestre a Olot. El 1927, després d'una estada a Cuba, on degué anar vers el 1925, exercí a Terrassa, on el 1928 fundà els Amiguets de la Litúrgia o Schola Puerorum, institució de nois amb una seriosa formació musical gregoriana i litúrgica; s'introduí en el moviment de les Scholae Cantorum especialment en les de Terrassa i Sabadell; s'incorporà al moviment gregorianista i d'espiritualitat iniciat a Catalunya al començament del segle pel pare Gregori Sunyol, pel Dr. Lluís Carreras, Mn. Higiní Anglès i Mn. Manuel Trens. Man-

tingué una estreta amistat amb el pare Gregori Sunyol i amb el pare Josep Franquesa, escolapi de Sabadell. Bé que a partir de 1930 passà una temporada a Caldes de Montbui, no perdé el contacte amb Terrassa, on, pel diumenge *Laetare*, organitzava cada any la *Statio* a l'església de Sant Pere. A Terrassa féu amistat amb la família Badia, amb la qual acostumava a passar alguns dies a Matadepera, on el sorprengué l'inici de la guerra civil espanyola.

Aleshores, el 1936, embarcà amb l'expedició de Montserrat gestionada per les conselleries de Governació i de Cultura de la Generalitat de Catalunya, els titulars de les quals eren el Sr. Josep Maria Espanya i el Sr. Ventura Gassol. El 2 d'agost arribava a Gènova. D'allí, deixant ja l'expedició, passà a Roma, i, després d'haver-hi estat uns tres mesos fent-hi de professor, es traslladà a Milà, on, sota el guiatge del pare Gregori Sunyol, treballà en la restauració i ensenyament del cant ambrosià a la Scuola Arcivescovile di Musica Sacra de la qual el pare Sunyol era el president. Quan el 1938 el pare Sunyol fou nomenat president de l'Istituto Pontificio di Musica Sacra de Roma, el pare Altisent assumí el càrrec de director de la Scuola de Milà, ja que el pare Sunyol, que continuà presidint-la, havia de residir a Roma. Al cap de pocs anys, el pare Altisent preferí de deixar Milà i retornar a Barcelona. El 1950, el cardenal Schuster, Arquebisbe de Milà, encara el reclamava. Posteriorment el pare Altisent va rebre ofertes per a ésser professor a l'Istituto de Roma. Potser fou degut a aquestes pressions que obtà per graduar-se en cant gregorià. Així es llicencià a Milà l'any 1956. Amb tot, continuà preferint Barcelona com a camp del seu desplegament. Tenia bones relacions amb els gregorians; era bon amic de la Comunitat de Solesmes, on havia conegut Dom A. Mocquereau, i coneixia Dom J. Gajard, Dom J. Hourlier, Dom J. Claire, i sobretot Dom E. Cardine. Havia tractat a París amb H. Potiron quan allí en rebé lliçons d'acompanyament de gregorià l'any 1937.

A Barcelona, el pare Altisent actuà a les Escoles Pies, tant al carrer de Balmes com al carrer de la Diputació (on va morir). Per damunt de les tasques escolars, emprengué una gran activitat gregorianista que es desplegà en publicacions, llibres, articles i fullets, en conferències i cursets arreu de la península ibèrica, i també en concerts a Itàlia durant la seva estada a Milà. Després del 1942 fou professor de gregorià al Seminari durant uns 27 anys. A partir de 1944 ensenyà la nova assignatura lliure de gregorià al Conservatori Superior Municipal, i també ensenyà el gregorià a l'Escola del Magisteri.

Mentrestant, havia assolit una posició directiva. A Barcelona, fou membre i durant molts anys secretari de la Comissió Diocesana per a la Música sagrada. El 1965, després del Vaticà II, formà part del Coetus XXV (sobre el gre-

gorià) del Consilium ad exsequendam Constitutionem de Sacra Liturgia presidit pel cardenal Lercaro. Fou membre de la Comissió de Música Sagrada del Secretariat de Litúrgia de l'Episcopat espanyol. Col·laborà en l'elaboració de les primeres melodies oficials per a la litúrgia en castellà i en català. Era el responsable de les melodies oficials del Missal Romà en català. Com que la primera versió musical del Parenostre en català no era tal com ell creia que havia d'ésser, els redactors del Missal en català, aparegut poc temps després de la seva mort, creueren just d'inserir-hi una segona versió que ell havia preparat com a bona.

Dirigí petites i grans masses de Scholae Cantorum i d'altres cantaires de gregorià de tot Catalunya. Així, en la festa per l'abadiat del pare Sunyol a Sant Cugat (1943), en el I Congrés Catequista de Barcelona (1946), en l'entronització de la imatge de la Mare de Déu a Montserrat (1947), en el Congrés eucarístic internacional de Barcelona (1952) per al qual preparà els cants servint-se de la Ràdio, etc., etc.

Tot i la seva activitat personal, no es va dispensar de col·laborar allí on el demanaven. L'any 1965, actuà a Montserrat de Moderador d'una taula rodona sobre el *Valor pastoral del cant gregorià (II Congrés Litúrgic de Montserrat, vol. IV: Secció musical...* Monestir de Montserrat, 1967, pp. 35-64). L'any 1974 llegí el treball: *Nova lectura dels neumes gregorians*, ponència amb la qual encetà les sessions científiques de la Societat Catalana de Musicologia, filial de l'Institut d'Estudis Catalans, de la qual ell era membre fundador i primer vice-president.

Els apunts de les classes donades durant llargs anys a Barcelona l'ajudaren a treballar en una evolució del gregorià i a preparar el seu llibre: *El cant gregorià. Un model de música religiosa*, Fundació Salvador Vives i Casajuana, (Barcelona, 1971), la traducció castellana del qual, editada pel Conservatori Superior Municipal de Barcelona, va sortir el 1973. Amb aquest llibre, el pare Altisent esdevé el peoner de les noves teories interpretatives del gregorià a la península ibèrica: hi presenta la Semiologia gregoriana amb fonament científic (c. I-XVI, i especialment c. IV-XIV) i hi llença la iniciativa del *paragregorià*, això és, de l'adaptació de la melodia gregoriana a les llengües vernacles (c. XVII). En la Introducció manifesta com pensava abans i després de decidir-se per les noves teories. Abans: "En el nostre ensenyament hem seguit gairebé sempre les teories rítmiques de l'Escola de Solesmes, encara que sentíem fundats dubtes sobre alguns dels seus principis. que anàvem modificant en la pràctica, si bé no ho fèiem en teoria per no ésser titllats d'heretges" (p. 15). I després: "... volem obrir finestres per tal que els nostres músics coneguin un gregorià més flexible i més fluid, que es presta millor a ésser model de llurs composicions. Si el grego-

rià ha de servir de model, cal que sigui autèntic, cosa que equival a no ésser desfigurats i contemplats per suposicions i teories, per més enginyoses que siguin, si no corresponen als fets presentats pels manuscrits de l'Edat d'Or del gregorià" (p. 16).

De temperament fort i comunicatiu, amable i jovial, fins i tot humorístic, no defallí davant les dificultats. L'amor al gregorià i el respecte a les directrius del Vaticà II sobre la llengua que calia emprar en la litúrgia l'impulsaren a salvar aquelles melodies venerables i adaptar-les a les llengües vernacles, al para-gregorià. A les Trobades de Cant de Montserrat, l'any 1970, presentà algunes de les moltes melodies que en aquest estil ell havia publicat en les fitxes *Ekklesia*. Desfet ja del gregorianisme de la primera meitat del s. XX, pogué evolucionar teòricament en la interpretació del gregorià, i també pastoralment en l'adaptació de l'estil gregorià a les noves circumstàncies litúrgiques. Es mostrà interessat en la comprensió dels signes del nostre temps.

Gregori Estrada

Montserrat, novembre de 1978

FRANCESC BALDELLÓ i BENOSA (1887-1977)

Francesc de Paula Baldelló i Benosa nasqué a Barcelona el 19 de gener de 1887, i morí a la mateixa ciutat el 12 de gener de 1977, quan anava a complir noranta anys.

Musicòleg, organista i Mestre de Capella, es dedicà a la investigació i difusió del cant popular i especialment dels goigs a Catalunya. Treballà en l'expansió del cant gregorià i en la transcripció de la polifonia clàssica. Escriptor i musicògraf erudit, publicà molts treballs sobre música i cant popular, història de la música a Barcelona, i un gran nombre de documents sobre orgues històrics i orgueners. De temperament dolç i afable, treballava fàcilment en equip i col·laborava amb els altres.

Cursà els estudis al Seminari de Barcelona. Fou ordenat prevere el 20 d'octubre de 1912. Devia la seva formació musical sobretot a Mn. Josep Colomer per al piano, al mestre Josep Barberà per a l'harmonia i el contrapunt, al mestre Vicenç M. de Gibert per a l'orgue, i al pare Gregori Sunyol per al cant gregorià.

Ben aviat tingué càrrecs directius a Barcelona. Fou organista i Mestre de Capella, primer a la parròquia dels Sants Just i Pastor, després a la de Betlem.

A partir de 1940 fou membre de la Comissió Diocesana per a la Música Sagrada. També exercí de professor de Musicologia i Paleografia al Conservatori Superior Municipal. Des del 1946 era col·laborador de l'Institut Español de Musicología. El 1957 fou nomenat Beneficiat del Col·legi de Sant Sever. Finalment, el 1974, formà part, com a membre honorari, de la Societat Catalana de Musicologia, filial de l'Institut d'Estudis Catalans.

El seu caràcter comunicatiu i sociable l'encaminava a treballar en equip i a assegurar l'esdevenidor de les seves obres sòcio-musicals amb la creació de noves associacions responsables que les continuessin. El 1915, dins l'ambient del I Congrés Litúrgic de Montserrat, fundà l'Associació Gregorianista, a través de la qual organitzà cursos de cant gregorià i de melòdica musical, secundat per Gregori Sunyol i per Josep Barberà. A través d'aquesta Associació Gregorianista publicà fascicles i cants per a la Visita pastoral i per a Dijous i Divendres Sants. El 1921 fundà una altra Associació important: la dels Amics dels Goigs, per mitjà de la qual desplegà una gran activitat a favor de l'estudi, conservació i revitalització d'aquest gènere de cant popular català, amb publicacions i exposicions. El 1920 ja havia fundat a la parròquia dels Sants Just i Pastor la Schola Cantorum, que continuà fins el 1925, i amb la qual s'uní al moviment iniciat ja per la primera Schola Cantorum de Catalunya, la de Terrassa, fundada el 1905 per Mn. Camil Sabater. També, amb la col·laboració d'Aureli Capmany, fundà un esbart infantil, el dels Petits Cantaires i Ballaires, de Sant Just. La seva acció divulgadora es traduí en una forta activitat com a conferenciant en molts indrets de Barcelona (començant pel mateix Ateneu), per Catalunya i la península ibèrica. Finalment, del 1931 al 1936 formà part del Col·legi de Mestres de Capella, Associació que s'extingí en venir la guerra civil. En aquest col·legi col·laborà amb els mestres Lluís Millet, Josep Sancho Marraço, Domènec Mas i Seracant, Antoni Català, Josep Colomer i Joan Vidal.

Com a investigador i publicista, sabia unir en les seves redaccions el rigor del treball de recerca amb la fluïdesa de l'estil periodístic. La seva activitat abraçava un camp molt ampli: articles, estudis, crítiques i recensions a diaris, revistes, col·leccions i llibres. Col·laborà en la "Revista Musical Catalana", a "Vida Cristiana" (folklore litúrgic, cant gregorià, moviment litúrgic), a "Paraula cristiana" (Confraria de músics a Barcelona), a la "Revista de l'Orfeó Gracienc" (sobre Franz Aurigny, i sobre cançons populars de mar), a *Reseña eclesialística* (organització de la música sagrada a les parròquies), a *Música Sacra Española* (en ocasió de la mort de Francesc Pujol), a l'*Anuario Musical* (documentació sobre orgues històrics i orgueners, música a Santa Maria del Mar), en l'*Obra del Cançoner Popular de Catalunya* (analogies entre el cant popular català i el cant

gregorià); als diaris: *La Veu de Catalunya* (Full musical), *El Correo Catalán* (idearis, cròniques), i els últims anys a "La Vanguardia" (Orgues) i a la revista "Destino". Va fer publicacions importants sobre els goigs, alguns dels quals eren musicats per ell mateix, cants i jocs de la infantesa, estudis sobre l'origen del cant popular a Catalunya, cantorals populars religiosos i per a l'excursionisme, biografies, estudis sobre la música i Jacint Verdaguer, estudis històrics sobre els orfeonistes, i sobre la música a les parròquies de Sant Just i de Santa Maria del Mar. Sempre actiu i il·lusionat, encara tenia molts treballs entre mans que no va poder veure publicats.

Com a col·laborador, excel·lí per la rectitud del treball encomanat i per una gran senzillesa. Molt sovint treballava a segon terme, en la penombra o en l'anonimat, com a ajudant i recopilador. La seva humilitat li feia possible de donar-se a la feina encomanada sense pretensions ni exigències de lluïment. Col·laborà sobre temes de gregorià amb Gregori Sunyol i amb Miquel Altisent. D'una manera particular col·laborà durant llargs anys amb Mons. Higini Anglès, i d'una manera general a l'Instituto Español de Musicología del Consejo Superior de Investigaciones Científicas. Centenars de paperetes amb extractes temàtics, fruit de l'expoliació sistemàtica de documents i d'obres, sortien, ben ordenades, de les seves mans, per tal de servir de material de treball als científics que en publicaven després els resultats. Un gran nombre de transcripcions de polifonia clàssica, especialment del s. XVI, que servien després als editors, eren preparades per ell. La seva col·laboració fou abnegada i feta a consciència. La bonesa i la modèstia el mantingueren fidel al treball mentre li ho van permetre les forces. Els seus profunds coneixements musicals i musicològics l'ajudaren a treballar amb competència. És amb raó que la direcció de l'*Anuario Musical* cregué just de dedicar-li el volum XIX, 1964 (Barcelona 1966) d'aquesta publicació, on Arturo Llopis encapçala els treballs amb una breu biografia: *Mosén Francisco de Paula Baldelló* (id., pp. 3-11), que clou amb una llista bibliogràfica de les obres de l'homenatjat (id., pp. 10-11).

Gregori Estrada

Montserrat, novembre de 1978

JOSEP RICART I MATAS (1893-1978)

Josep Ricart i Matas, violoncel·lista i musicòleg, nasqué a Barcelona, el 27 d'octubre de 1893. La seva mare, Carme Matas i Aurigemma, era una ex-

cel·lent pianista, deixeble de Joan B. Pujol, companya de J. Malats i E. Granados, i de Ricard Viñes, amb qui compartí *ex aequo* el I Premi de fi de carrera de l'Escola Municipal de Música de Barcelona.

L'ambient familiar, doncs, era propici per al bon desenvolupament de la seva vocació musical, que es desvetllà molt aviat; l'any 1912 donà el seu primer recital al Palau de la Música de la Ciutat Comtal, acompanyat —com tantes vegades ho havia de fer anys a venir— de la seva mare al piano. Del 1912 al 1914 residí a París, on coincidí amb Frederic Mompou, i al seu retorn era ja conegut. Així fou com, als primers decennis del nostre segle, quatre catalans —Cassals, Cassadó, Ricart i Sala— propagaren arreu del món la bona música, amb el violoncel.

Durant el període 1920-1933 residí a Londres, sense deixar per això de donar concerts arreu d'Europa: Alemanya, Àustria, Txecoslovàquia, Hongria, Itàlia, França i Holanda. Una desgraciada malaltia el privà d'agilitat als dits, i hagué d'abandonar, de mica en mica, la carrera de virtuós. Des de sempre, però, Josep Ricart i Matas s'havia destacat com a músic il·lustrat, en un país on per íntima connotació, no era comú de trobar-los. L'afecció pels llibres i les biblioteques el dugué a dedicar-se, seguint els consells de Mn. Higini Anglès, a la Musicologia, i sobretot al camp de l'Organologia. Destaquem que tot el material organogràfic aparegut en *La Música a Catalunya fins al segle XIII* (1935) fou revisat i preparat per ell. En el Congrés Internacional de Musicologia celebrat a Barcelona el 1936 (abril), presentà una interessant ponència sobre els instruments medievals hispànics i llur iconografia.

Acabada la guerra, obtingué el 1942 la càtedra de violoncel al Conservatori Municipal de Barcelona, i en no poder ja dedicar-s'hi per la malaltia de les mans, obtingué la d'Etnografia musical i Folklore.

El 1946 creà i dirigí el Museu d'Instruments de Música de Barcelona, l'únic que actualment hi ha a tot Espanya. La tasca duta a terme per ell fou gran, bé que desconeguda, pel caràcter senzill i humil de la seva persona.

L'any 1950 publicà el *Refranero Internacional de la Música y la Danza*, on havia recollit més de 5.000 refranys i dites en 14 idiomes. La seva tasca d'investigació continuà, i així publicà en 1954 el *Diccionario Biográfico de la Música*, que ha tingut diverses edicions.

Home de gran saviesa, parlava i escrivia correctament l'anglès, el francès i l'alemany, i era consultat, en matèria organogràfica, per especialistes de tot el món. Tanmateix, el seu caràcter alegre però retret, massa senzill potser, el feien aparèixer d'una altra manera. Mai, ni en els moments en què entreveia la seva mort, mai no perdé aquell fi sentit de l'humor que el caracteritzà.

La Reial Acadèmia de Belles Arts de Sant Jordi l'elegí membre en 1964, i hi ingressà el 16 de maig de 1977, amb el discurs dedicat al *Mestre Marià Obiols*, que contestà Frederic Mompou.

Era també corresponent de la Real Academia de San Fernando de Madrid, i pertanyia a la Societat Catalana de Musicologia, de l'Institut d'Estudis Catalans.

La seva memòria serà honorada en el llegat perpetuat a l'Acadèmia, a través de l'Institut Universitari de Documentació i Investigació Musicològica que duu el seu nom.

Descansi en pau!

Francesc Bonastre

Barcelona, novembre de 1978

DAVID PUJOL i ROCA (1894-1979)

El dia 10 de novembre de 1979 morí a Medellín (Colòmbia) el pare David PUJOL i ROCA, monjo de Montserrat. Feia uns vint-i-cinc anys que s'havia traslladat a la nova fundació monàstica de Santa Maria de Medellín, on els darrers anys havia fixat també la seva filiació i nacionalitat.

El pare David PUJOL i ROCA havia nascut al Pont d'Armentera (Alt Camp) el dia 11 d'abril de 1894. Fou un monjo músic, director, compositor i musicòleg.

La seva estada a l'Escolania de Montserrat (1903-1910) sota la direcció del pare Manuel Guzman influí des d'un principi en la dedicació de la seva vida com a músic, i també com a monjo de Montserrat, opció, aquesta darrera, per la qual es decidí l'any 1913.

A més de la seva actuació musical, cal remarcar en ell unes qualitats de consell i de direcció dins la comunitat montserratina. Durant molts anys formà part del consell de l'abat per al govern del monestir. Exercí de prefecte dels monjos joves estudiants (1926-1934). Fou superior del monestir del Miracle (Solsonès) durant un curs acadèmic de prova en aquell indret (1932-1933). Finalment fou fundador i prior del nou monestir de Santa Maria de Medellín (Colòmbia), ara ja abadia.

La seva formació musical, iniciada a l'Escolania de Montserrat, fou completada tot seguit d'acabats els estudis eclesiàstics a Montserrat i de la seva orde-

cel·lent pianista, deixebia de Joan B. Pujol, companya de J. Malats i E. Granados, i de Ricard Viñes, amb qui compartí *ex aequo* el I Premi de fi de carrera de l'Escola Municipal de Música de Barcelona.

L'ambient familiar, doncs, era propici per al bon desenvolupament de la seva vocació musical, que es desvetllà molt aviat; l'any 1912 donà el seu primer recital al Palau de la Música de la Ciutat Comtal, acompanyat —com tantes vegades ho havia de fer anys a venir— de la seva mare al piano. Del 1912 al 1914 residí a París, on coincidí amb Frederic Mompou, i al seu retorn era ja conegut. Així fou com, als primers decennis del nostre segle, quatre catalans —Cassals, Cassadó, Ricart i Sala— propagaren arreu del món la bona música, amb el violoncel.

Durant el període 1920-1933 residí a Londres, sense deixar per això de donar concerts arreu d'Europa: Alemanya, Àustria, Txecoslovàquia, Hongria, Itàlia, França i Holanda. Una desgraciada malaltia el privà d'agilitat als dits, i hagué d'abandonar, de mica en mica, la carrera de virtuós. Des de sempre, però, Josep Ricart i Matas s'havia destacat com a músic il·lustrat, en un país on per íntima connotació, no era comú de trobar-los. L'afecció pels llibres i les biblioteques el dugué a dedicar-se, seguint els consells de Mn. Higiní Anglès, a la Musicologia, i sobretot al camp de l'Organologia. Destaquem que tot el material organogràfic aparegut en *La Música a Catalunya fins al segle XIII* (1935) fou revisat i preparat per ell. En el Congrés Internacional de Musicologia celebrat a Barcelona el 1936 (abril), presentà una interessant ponència sobre els instruments medievals hispànics i llur iconografia.

Acabada la guerra, obtingué el 1942 la càtedra de violoncel al Conservatori Municipal de Barcelona, i en no poder ja dedicar-s'hi per la malaltia de les mans, obtingué la d'Etnografia musical i Folklore.

El 1946 creà i dirigí el Museu d'Instruments de Música de Barcelona, l'únic que actualment hi ha a tot Espanya. La tasca duta a terme per ell fou gran, bé que desconeguda, pel caràcter senzill i humil de la seva persona.

L'any 1950 publicà el *Refranero Internacional de la Música y la Danza*, on havia recollit més de 5.000 refranys i dites en 14 idiomes. La seva tasca d'investigació continuà, i així publicà en 1954 el *Diccionario Biográfico de la Música*, que ha tingut diverses edicions.

Home de gran saviesa, parlava i escrivia correctament l'anglès, el francès i l'alemany, i era consultat, en matèria organogràfica, per especialistes de tot el món. Tanmateix, el seu caràcter alegre però retret, massa senzill potser, el feien aparèixer d'una altra manera. Mai, ni en els moments en què entreveia la seva mort, mai no perdé aquell fi sentit de l'humor que el caracteritzà.

La Reial Acadèmia de Belles Arts de Sant Jordi l'elegí membre en 1964, i hi ingressà el 16 de maig de 1977, amb el discurs dedicat al *Mestre Marià Obiols*, que contestà Frederic Mompou.

Era també corresponent de la Real Academia de San Fernando de Madrid, i pertanyia a la Societat Catalana de Musicologia, de l'Institut d'Estudis Catalans.

La seva memòria serà honorada en el llegat perpetuat a l'Acadèmia, a través de l'Institut Universitari de Documentació i Investigació Musicològica que duu el seu nom.

Descansi en pau!

Francesc Bonastre

Barcelona, novembre de 1978

DAVID PUJOL i ROCA (1894-1979)

El dia 10 de novembre de 1979 morí a Medellín (Colòmbia) el pare David PUJOL i ROCA, monjo de Montserrat. Feia uns vint-i-cinc anys que s'havia traslladat a la nova fundació monàstica de Santa Maria de Medellín, on els darrers anys havia fixat també la seva filiació i nacionalitat.

El pare David PUJOL i ROCA havia nascut al Pont d'Armentera (Alt Camp) el dia 11 d'abril de 1894. Fou un monjo músic, director, compositor i musicòleg.

La seva estada a l'Escolania de Montserrat (1903-1910) sota la direcció del pare Manuel Guzman influí des d'un principi en la dedicació de la seva vida com a músic, i també com a monjo de Montserrat, opció, aquesta darrera, per la qual es decidí l'any 1913.

A més de la seva actuació musical, cal remarcar en ell unes qualitats de consell i de direcció dins la comunitat montserratina. Durant molts anys formà part del consell de l'abat per al govern del monestir. Exercí de prefecte dels monjos joves estudiants (1926-1934). Fou superior del monestir del Miracle (Solsonès) durant un curs acadèmic de prova en aquell indret (1932-1933). Finalment fou fundador i prior del nou monestir de Santa Maria de Medellín (Colòmbia), ara ja abadia.

La seva formació musical, iniciada a l'Escolania de Montserrat, fou completada tot seguit d'acabats els estudis eclesiàstics a Montserrat i de la seva orde-

nació sacerdotal. Durant tres anys (1921-1924) anava setmanalment a Barcelona, on rebia classes d'harmonia del mestre Josep Barberà, per qui sentia una gran admiració i estima. El mestre Vicenç M. de Gibert li ensenyà el contrapunt i la fuga. Fou també durant aquest temps, que començà a introduir-se autodidàcticament en els estudis del cant gregorià i de la música del barroc.

Com a compositor, la seva producció no és molt extensa. Es caracteritza per una dicció sòbria, amb un llenguatge harmònic dens i atrevit. Cal esmentar els Salmos i l'Himne de Completes, una *Ave Maria*, alguns *Magnificat* i *Benedictus* (càntic de Zacaries), un salm *Laudate* i algunes cançons compostes per als joves estudiants monjos. Fora d'aquestes últimes, es tracta sempre de composicions litúrgiques en llatí, generalment estructurades en versets per a alternar amb el cant gregorià del cor.

El 1929 succeïa al pare Gregori Sunyol com a cabiscol o director del cant gregorià, càrrec que exercí dues vegades: del 1929 al 1932 quan es traslladà al Miracle, i, després de la guerra civil, del 1939 al 1949. Els primers discs de cant gregorià de Montserrat daten del 1930 —de la casa “La Voz de su Amo”— i són un exponent de l'impuls donat pel seu director a l'execució d'aquest cant, per al qual se servia especialment dels elements joves de la comunitat. La seva activitat en el cant gregorià s'estengué, durant els darrers temps de la guerra civil entre el 1938 i el 1939, als cursos del seminari de Vergara (Vitoria), i, abans i després de la guerra civil fins als darrers dies de la seva vida, a molts cursets i conferències. Fruit d'aquest treball són els *Estudios de canto gregoriano*, apareguts en fascicles a la revista “Música Sacra Española” fundada per ell, i amb contingut d'articles i música impresa, que omplí, els primers anys de la postguerra després del 1939, el buit de les publicacions musicals en el gènere religiós.

El desembre de 1933 succeí al pare Anselm Ferrer en el càrrec de director de la capella polifònica i mestre de música de l'Escolania de Montserrat. Exercí aquest càrrec, amb la interrupció obligada de la guerra civil (1936-1939), fins el 1953, quan anà a la fundació colombiana de Medellín. Com a director féu una labor renovadora tant en el repertori antic o contemporani com en l'ensenyament musical. La seva activitat es desplegà àmpliament en la preparació i direcció del repertori per al servei litúrgic de l'església. Intensificà els assaigs, que per als escolans foren diaris i per a la capella de música —monjos i escolans a veus mixtes— una o dues vegades la setmana. Es preocupà també de la formació musical dels individus a través de concerts fets principalment dins l'àmbit del monestir, i d'audicions musicals en disc o ràdio. Durant el temps de la seva direcció, foren enregistrats discs, abans i després de la guerra civil, per la casa “La Voz de su Amo”. Llàstima que per poc temps no li fos possible d'enregis-